

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celle, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 60

Maribor, sredo, dne 28. julija 1937

Leto XII

Konkordat

in socialisti

Konkordat je pravzaprav politična pogodba med državo in Vatikanom, ki dovoljuje katoliški cerkvi pravice in predprave. Konkordati se ne sklepajo iz notranje potrebe države in državljanov, marveč bolj pod vplivom vatikanske politike. Tako kakor vsaka meddržavniška pogodba priznava suvereniteto (neodvisno oblast) svojega pogodnika, tako določa tudi konkordat kakor tudi politična pogodba privilegije (predprave) zase in medsebojne usluge. Konkordat je po svojem bistvu politična pogodba, to je, pogodba medsebojnih obveznosti.

Naša država doslej še ni imela konkordate pogodb, ker je pred vojno veljalo za posamezne dele sedanje države šest različnih konkordatov ali zakonodaj. Za Slovenijo in Dalmacijo, za ogrske dele, za Srbijo, za Črno goro, za Hrvaško ter za Bosno in Hercegovino so veljale različne pogodbe in zakoni.

Borba za konkordat se vrši že od leta 1922. Sedaj je konkordat med Jugoslavijo in Vatikanom že podpisan in ga je narodna skupščina odobrila, ne pa še tudi senat.

Po vseh državah se prebivalstvo bori za konkordat in proti konkordatu. Pri nas je odpor proti konkordatu tem hujši, ker tvori večji del prebivalstva pravoslavna cerkev, katere politični krogi ne simpatizirajo s privilegiji, ki jih dobi katoliška cerkev s konkordatom.

Mnogo in mnogokrat so socialisti razmotrivali o politiki konkordatov ter pojasnjevali svoje stališče. Rekli so, da konkordati, če ustanovljajo politične in druge privilegije, ni treba. V kolikor smatrajo države Vatikan za politično ustanovo, naj sklepajo z njim politične pogodbe, kar pa po našem menju tudi ne bi bilo potrebno, ker je verstvo duhovno vprašanje.

Odnosaje do raznih verskih skupin v državah in s tem do cerkva bi se lahko uredilo z navadnimi državnimi zakoni, ki jamčijo verskim izpovedim popolno svobodo, zakaj verstvo je čut vesti in kulture ter je zato nenaravno, če se veže s političnimi ali razrednimi koncesijami in privilegiji, za katere si morata potem cerkev in država izkazovati posebne usluge med seboj.

Poleg teh dejstev pa imamo še politično vprašanje, ki je za mlado državo znatne važnosti. Omenili smo, da imamo v državi prijatelje in nasprotnike konkordata. Sedaj nastane vprašanje, ali ne bo konkordat poostiril sporov in ali ne bi ti spori odpadli, če bi bilo versko vprašanje, ki je naša notranja zadeva, rešeno

z zakonom o verski svobodi.

to je za vsa verstva enako in brez politične primesi? Zdi se nam, da bi bilo bolje.

Narodna skupščina je seveda sklepala o konkordatu s svojega stališča, kakor ji ustrezajo zgoraj navedeni interesi. Kakor so se naši čitatelji lahko sami prepričali na podlagi par citatov iz vsebine konkordata, ki smo jih zadnjič objavili, je naše stališče s kulturnega in političnega vidika pravilno.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

3. delavska olimpijada v Antverpnu. Nastopilo bo 27.000 telovadcev in sportnikov.

V sredo, dne 28. julija bo v Antverpnu pričela 3. delavska olimpijada, ki jo je organizirala Socijalistična delavska sportna internacijonala.

Zveza socialističnih delavskih sportnih društev je bila ustanovljena l. 1913 v Ženevi. Toda vojna je to zvezo uničila, še predno je mogla pričeti delovati. L. 1920 se je vršil v Luzernu (Švica) kongres socialističnih delavskih sportnih organizacij, ki so po vojni v vseh državah silno narasle. Ustanovljena je bila Socijalistična delavska sportna internacijonala, kateri so takoj pristopile delavske sportne organizacije: Anglije, Belgije, Francije, Nemčije, Švice, Finske in Čehoslovaške.

Zmaga fašizma v Nemčiji, Avstriji in Letski, je pomenila konec delavskih sportnih in telovadnih organizacij v teh deželah (v Jugoslaviji so bile »Delavske telovadne enote »Svobode« razpuščene l. 1930) in močno oslabiljenje internacijonale.

Toda ne dolgo potem zaznamuje Socijalistična delavska sportna internacijonala nov porast. Sedaj ji je priključenih 24 zveznih organizacij ne samo v Evropi, ampak tudi v Ameriki in Aziji, ki štejejo skupno

1.400.000 članov in članic.

Prva delavska olimpijada se je vršila v Frankfurtu a. M. (Nemčija) l. 1925. Udeležili so se je predstavniki 25 narodov. L. 1931. se je vršila druga olimpijada na Dunaju, kjer so

sodelovali delavski sportniki, pripadniki 24. narodov.

Na letošnji tretji olimpijadi ne bosta zastopani Nemčija in Avstrija, čijih sportniki so v desetisočih korakali po ulicah Frankfurta in Dunaja ob priliki prve in druge olimpijade. Pač pa bosta prvič poslali na tako prireditev svoji delegaciji Španija in Rusija, dasi Rusija še ni priključena Socijalistični delavski internacijonali. Nadalje pa bodo udeleženi delavski sportniki iz: Belgije, Čehoslovaške, Francije, Holandske, Švice, Poljske, Anglije, Norveške, Švedske, Danske, Finske, Estonske, Amerike in Palestine.

Otvoritev 3. delavske olimpijade bo na sam dan obletnice izbruha svetovne vojne pred 23. leti.

Velika ideja, ki združuje vse delavske telovadce in sportnike ter delavstvo vsega sveta, vstevši razredno zavedno delavstvo fašističnih dežel je:

**Boj za demokracijo in socializem!
Boj za svetovni mir!**

Zbližanje narodov s pomočjo sporta in ustvaritev mednarodne povezanosti sportnikov vsega sveta, je bila ideja vodnica tistih, ki so prvi pokrenili zamisel olimpijade na način, kot so ga poznali stari Grki.

Udeležba na meščanskih olimpijadah je gotovo večja kot na delavskih, saj pa tudi države prispevajo ogromne vsote za pokritje izdatkov svojih delegacij. Toda ali služijo te

olimpijade sporazumu med narodi? Udeležencem teh olimpijad lebdi pred očmi edino le, kako bi zadoštili svojemu nacionalnemu samoljubju. Ni jim ležeče na tem, da bi gojili mednarodnega sportnega duha, ampak, da se proslavijo z lastnimi uspehi in s tem postavijo svoj narod nad druge; jasno pa je, da pri tem večji narodi vedno nadvladajo manjše. Od vsega, kar še spominja na olimpijado je ostal samo aparat, ideja pa se je razblinila v nič. Kajti ako bi živela olimpijska misel, ne bi mogli prireditelj olimpijad v fašističnih državah, pa niti s sodelovanjem fašističnih držav.

Delavska olimpijada v Antverpnu bo manjša po svojem obsegu in ne tako sijajna. Tudi se pri tem ne gre za rekorde. Pač pa polagajo prireditelji važnost na skupni uspeh. Njen namen je gojiti telovadbo in sport v množicah; sport pa ni samemu sebi namen, ampak je podrejen ideji, čije čuvarji so samo še delavci:

ideji človečanstva.

Antwerpen bo te dni pozorišče manifestacij za demokracijo in mir. Zato pošilja v teh dneh tudi delavstvo Jugoslavije, ki samo ne bo udeleženo, svoje pozdrave 3. delavski olimpijadi, z vročo željo, da se uredni ideja, za katero bodo manifestirali desetisoči, odposlanci delavskega razreda vsega sveta:

**— demokracija, mir, svoboda
in socializem!**

Konkordat sprejet v narodni skupščini.

Senatu ga vlada predloži kasneje

V narodni skupščini so dolgo razpravljali o konkordatu. V debatah so navajali mnoge argumente za sprejem, pa tudi mnogo proti sprejemu.

Dne 24. t. m. po 18. uri zvečer se je sestala narodna skupščina, da glasuje o konkordatu. Pri načelnem glasovanju je glasovalo 294 poslancev, in sicer za konkordat 166, proti pa 128 poslancev.

Stavke v Nemčiji . . . kljub terorju.

Inozemski časniki, zlasti »Daily Herald«, poročajo o dogodkih iz Nemčije, iz katerih se vidi, da je v Nemčiji jako težak položaj. Vsega primanjkuje; k temu je mnogo pripomoglo pripravljanje na vojno.

Nemčija vodi kričavo zunanjo politiko, da bi prikrla notranje težkoče, vprizarja verski boj proti katolikom in protestantom, ki se ne strinjajo z režimom.

Toda enako, če ne še huje, nastopa režim proti delavstvu. V množicah ga tira pred sodišča in nihče ne sme poročati o preiskavah in sodbah. Kljub vsemu temu se vrše v Nemčiji velika delavska gibanja in preganjanje delavcev. Tako na primer je režim deportiral 3000 rudarjev iz posarskih rudnikov, ker so glasovali ob plebiscitu proti Nemčiji. Rudarji, ki niso hoteli oditi drugam, so morali v zapor, kjer se jim je reklo, da morajo

oditi v glavni valdenburški revir, ali pa ostanejo v zaporu. Seveda se je večina rudarjev morala vdati. O tem dogodku poročajo holandski socialistični list »Het Folk«.

Kljub strahotnemu terorju se pa v Nemčiji ponavljajo stavke delavcev, ki se jih udeležuje veliko število delavcev. Stavke so večinoma mezna gibanja. Mogoče so le velike stavke, ker manjše režim v kali zatre.

Po avtentični statistiki v času 1933 do 1936 ni bilo stavk. Vsako gibanje je bilo zadušeno. V zadnjih treh mesecih minulega leta so pa že bile 103 stavke. Kovinarskih je bilo 46, rudniških 20, tekstilnih 6, stavbinskih in pri javnih delih 11, v kemičnih tovarnah 3, v porcelanski industriji 4, v opekarnah in kamnolomih 10 itd.

Najkrajša stavka je trajala en dan, najdaljša teden dni. V 41 stavkah so se pridružili stavki tudi fašisti, ki so bili zaposleni v podjetjih.

Boji na Kitajskem.

Še vedno ni vzpostavljen mir.

Med Japonci in Kitajci se vrše še vedno boji manjšega in večjega obsega v pokrajini severno od Peipinga. V splošnem pa so se umaknile i kitajske i japonske čete iz spornega ozemlja. Toda Japonci ne verujejo miroljubnim gestam Kitajcev, ker sami sebe dobro poznajo in vedo kako je z miroljubnostjo.

Dviganje članstva socialnega zavarovanja 63.000 zavarovancev več, kot aprila 1936.

V mesecu aprilu 1937 je bilo socialno zavarovanih delavcev in nameščencev 661.562 (479.757 moških in 181.805 žena). V primeri s prejšnjim mesecem je zavarovanih več 20.431, oziroma s koncem aprila leta 1936 63.199 (48.660 moških in 14.539 žena).

Zaposlitev se je povečala največ v tobačni industriji, kovinski in gradbeni stroki, dalje v kožarski in rudarski industriji. Druge industrije so udeležene na zaposlitvi novih delovnih moči le z manjšim odstotkom.

Zanimivo je zlasti tudi, da je nekaj stavk nastalo zaradi odpusta političnih agentov provokaterjev in špicljev. Stavke nastajajo bolj in bolj pogosto ter jih ne more preprečiti nikakršno nasilje. Nemški delavci ne ostanejo tihi, marveč le bolj in bolj odločno zahtevajo svobodo koalicije in razrednega boja.

Krvavi boji pred Madridom.

Silni boji 20 km zapadno od Madrida.

General Franco se z vsemi silami trudi, da bi ponovno izravnal fronto zapadno od Madrida, kjer so vladine čete uspele, da napravijo vdor s severa proti jugu preko črte Valdemorio—Villaneuva del Pardillo v pravcu Navalcarnera. Za te boje je porabil Franco doslej ogromne rezerve orožja in ljudi.

Po silni artiljerijski pripravi so nacisti zavzeli Brunetto v soboto dopoldne, potem ko so jo vladine čete v redu izpraznile, da ne bi po nepotrebnem utrpele izgub vsled bombardiranja. Čim pa so nacisti bili v Brunetti, so vladine čete s spretnim manevrom obkolile mesto in znova prisilile nacistične k umiku. Pozneje so se čete madridske vlade umaknile izpred Brunette.

Republikanske čete pa so napredovale na fronti južno od Las Rosasa, zapadno od Madrida, kjer pričeneja od vladinih čet izvršeni polkrožni vdor v nacistične postojanke.

Boji na tem delu fronte so za generala Franca odločilnega pome-

na, ako ne uspe, da bi se polastil vsled vdora vladinih čet izgubljenega ozemlja, se bo zamajala vsa nje-

Politika nevmešavanja.

V Londonu se še vedno posvetujejo o politiki nevmešavanja. Gre za nadzorstvo nad nevmešavanjem in odpoklic tujih čet. Nemčija in Italija odklanjata slej kot prej politiko nevmešavanja, ampak zahtevata priznanje Franca kot vojskujoče se sile, t. j. da ga lahko zalagata z orožjem, potem šele sta pripravljeni razgovarjati o odpoklicu svojih čet. To stališče pa odklanjata Francija in

Skandinavske dežele za Španijo.

Švedsko-norveški pomožni odbor je zbral za bolnišnice v Španiji na Švedskem 5,600.000 fr. frankov in na Norveškem 1,800.000 fr. frankov, obe majhni deželi skupaj skoraj 18 milijonov dinarjev. S tem denarjem ustanovljajo lazarete na strani vladnih čet ter pošiljajo tja zdravila in druge potreščine. Lazarete oskrbujejo škan-

gova fronta pred Madridom in če se ne bo požuril, je nevarnost, da bo tem četam odrezen povratek.

Anglija. Vprašanje bi se seveda ne vleklo tako v nedogled, če bi Anglija hotela stopiti iz rezerve in uveljaviti načela mednarodnega prava, t. j. da ima valencijska vlada pravico do podpore proti generalom, ki so se dvignil proti njej. Pasivno držanje Anglije pa ovira tudi Francijo, ki bi pod pritiskom socialistov brez dvoma izvršila svojo dolžnost napram republikanski Španiji.

dinavske zdravniki in je v njih že okoli 1200 postelj. Odbor podpirajo v akciji delavske strokovne organizacije in važnejše politične stranke. Pomožni odbor, kakor je povedal s. Branting, ima dve centralni pisarni v Stockholmu in Oslu ter na Švedskem 200, na Norveškem pa 100 krajevnih odborov.

Ameriški kapitalisti zavračajo reforme.

Rooseveltov poraz v senatu

Roosevelt je nameraval reformirati sodstvo, ki mu je ovrгло zakonodajo o delu. Senat je namreč sklenil s 70 glasovi proti 20 glasom, da se reformni predlog odstopi pravnemu odboru, da v desetih dneh o njem poroča in predloži drugačen reformni predlog, ki se naj nanaša le na nižja sodišča, ne pa na najviš-

je sodišče. Proti Rooseveltovemu predlogu je glasovalo 52 demokratov in 17 republikancev in en član kmetiške stranke.

S tem je Rooseveltova inicijativa, ki je imela namen kapitalistični proces omiliti in podaljšati, pokopana. ker vztrajajo kapitalisti pri svoji današnji kapitalistični diktaturi.

v papeževi okrožnici »Quadragesimo anno«.

Italijanski fizik Marconi, čigar ime se je večkrat imenovalo v zvezi z brezžično telegrafijo in telefonijo, je umrl. Vendar je treba ugotoviti, da Marconi ni bil izumitelj brezžičnega brzojava, pač pa raznih izboljšav te naprave.

De Valera zopet predsednik Irske. Irski parlament je izvolil De Valero za predsednika izvršnega odbora z 82 glasovi proti 52 glasom.

O krvavih spopadih med hlapci mehikanskih veleposestnikov in kmečkimi delavci poročajo iz držav Salsico, Puebla in Gunaajato. Gre za odpor podjetnikov proti agrarni reformi. — Vlada je sklenila oborožiti kmečke delavce.

Parlament, v katerem imajo socialistični delavci večino, je v državi Nova Zelandija, ki spada v okvir angleškega imperija. Ministrski predsednik je 60-letni Mihael J. Savage, ki je znan pod imenom »Mike« (Maiki). Dasi ima kot tak v proračunu odobreno letno plačo 2000 funtov šterlingov, jo Mike ni še nikoli dvignil, ampak se zadovoljuje s plačo 300 funtov šterlingov letno, ki mu gredo kot poslancu. Tudi od vsote 250 funtov šterlingov, ki mu je na razpolago za reprezentanco, ni Mike porabil še nobeno leto niti penya.

Belo Kuna so baje zaprli v Rusiji, češ, da je dopisoval s trockisti v Španiji. Bela Kun je bil na Ogrskem svoj čas predsednik ogrskih sovjetov.

Slikar toži Vatikan. Pred vatičanskim sodiščem ali komisijo se bo vršila te dni zanimiva obravnava. Znameniti slikar, popravljalet slik, Pietro de Pray, je prevzel nalogo, da

Dejstva in domneve.

Mussolini o Španiji in Abesiniji.

Zahteva Anglije po vzpostavitvi čim uspešnejše kontrole nad nevmešavanjem v Španiji in odpoklicu dobrovoljcev, je vznejevoljila samega Mussolinija, ki je napisal članek za vse svoje časopise, v katerem napada Zvezo narodov in Anglijo radi nepriznanja zavojevanja Abesinije in generala Franca. V članku pravi, da so dejstva močnejša od domneve. Angleško časopisje mu odgovarja, da so dejstva res močnejša od domneve, samo, da je domneva to o čemer govori Mussolini, dejstvo pa je to, da je Mussolini v zmoti i radi Abesinije, i radi generala Franca

Čudna ženska volilna pravica.

Volilna pravica žensk v Bolgariji.

Socialisti so vedno stali na stališču ženske enakopravnosti z možem. Druge stranke priznavajo ta princip v teroriji, v praksi pa niso zanj. Pri nas žene sploh nimajo volilne pravice.

Če pa pomislimo, kako silno vse stranke povečujejo ženo in mater, je čudno, da te še nimajo enakopravnosti.

V Bolgariji so potuhtali posebno volilno pravico za žene. Tam smejo žene voliti v občinske odbore. Voliti smejo samo poročene matere. Izvoljene v občinski odbor po tudi te volike ne morjo biti. Za državni zbor pa žene nimajo volilne pravice.

Naravno, da so žene razočarane zaradi tega daru politikov, ki vedno zaogovarjajo enakopravnost žene.

popravi sliko Rafaela in Giotta. Sliki sta bili zelo pokvarjeni. Strokovnjaki niso verjeli, da bi jih bilo mogoče popraviti. Zato za delo niso določili nobene cene. Po enoletnem napor nem delu je slikar napravil obe sliki, da sta zopet kakor novi. Direktor vatičanskega muzeja je ponudil slikarju 20.000 lir plače za delo. Komisija strokovnjakov pa je rekla, da je delo vredno poldrug milijon lir. Vatikan je nato ponudil slikarju dosmrtno rento po 500 lir mesečno, kar je pa slikar ogorčeno zavrnil. Sedaj pa toži Vatikan, da mu plača za izvršeno delo en milijon lir.

Nadporočnika Korodía so na Dunaju zaprli in izročili Nemčiji. Korodi je bil voditelj v nemškem fašizmu. Sprl se je z Goeringom. Dalje časa je bil v zaporu. Po odpustu iz zapore je bežal v Švico. Napisal je knjigo »Ne morem molčati«, v kateri opisuje požig nemškega parlamenta in druge stvari. Preselil se je na Dunaj. Ko so v Nemčiji izvedeli o njegovi knjigi, so ga obdolžili poneverbe in zahtevali od Avstrije njegovo izročitev nemškim oblastem. Avstrija je v zmislu dogovora to tudi storila.

Širite naš list!

Dama in po svetu

Patriarh Varnava umrl. Patriarh srbske pravoslavne cerkve je dne 24. t. m. v 57. letu starosti po večtedenski boleznii umrl. Slučaj je nanesel, da je umrl konec tistega dneva, ko je bil v narodni skupščini sprejet konkordat. Varnava in pravoslavna cerkev sta bila proti odobritvi konkordata. Patriarh je bil osem let. Patriarha imenuje na predlog vlade kralj, potem ko so ga izvolili arhijereji na svojem zborovanju.

Prihovski proces. V sredo bo pričel v Celju proces proti skupini obtožencev, ki so se udeležili prihovskega poboja, ki tvori žalostno poglavje naše politične zgodovine. — Storilec, ki priznava, da je zabodel akademika Dolinarja, je obtožen težke telesne poškodbe. Spricho kvalifikacije dejanja, udeležencev ne bodo zadele visoke kazni, četudi jim sodišče odmeri najvišjo po zakonu dopustno kazen.

Kmetiška zbornica za dravsko banovino je imela v pondeljek svoj prvi sestanek. V začasni izvršilni odbor so bili izvoljeni v predsedstvo: predsednik Martin Steblonnik, I. podpredsednik Janez Brodar, II. podpredsednik Janez Štrcin; člani pa so: Lebar Josip, Marinček Anton, Potočnik Ivan in Špindler Jožef; tajnik Prelog Franc. Na drugi seji bodo sklepali o statutu, na tretji pa izvolili definitivni izvršni odbor.

Vsekrščanska konferenca v Oxfordu proti totalitarni državi. Krščanske cerkve (brez rimsko-katoliške) so imele te dni konferenco v Oxfordu na Angleškem. V resoluciji, ki jo je kongres sprejel, se ostro obsoja fašistična totalitarna država, ki postavlja sebe namesto boga. V Nemčiji so radi tega divji. V Italiji in Avstriji pa nevoljo prikivajo, sklicajoč se na soglasje med fašistično totalitarno državo in Vatikanom, ki je povdarjeno

A. M. de Jong:

39

IZDAJA

Otroška leta Mereyntyjeja Geysena

»Mereyntyje«, je rekel: »ali ne bi šla raji domov?«

Deček se je poslušno dvignil, žalosten je pogledoval knjigo na mizi, ki jo bo moral sedaj pustiti tu.

»No, fantiček«, je vprašal gospod Valter, ali se ti dopade knjiga?«

»O da, zelo, gospod Valter«, je rekel in globoko vzdihnil, po kratkem premisleku je v zadregi dodal: »In sedaj tudi vem, kaj so pomenile tvoje besede.«

»Kaj pa sem rekel?«

»Saj veš — božje sanje ... Seveda se ni v resnici zgodilo ... ljubi Bog je sanjal, to se takoj opazi.«

Iznenaden ga je pogledal Valter, njegova žena pa je vprašala s tihim zadovoljstvom:

»Zakaj, Mereyntyje?«

»Tako lepo ljudje vendar ne morejo sanjati!« je vzklkilil prepričevalno.

Pogladila ga je po temni čodrasti glavici in

je rekla z nasmehom, ki ga je napolnil z blaženimi občutki:

»Mogoče pa boš nekoč, Mereyntyje.«

Pogledal jo je s svojimi velikimi, svetlimi očmi in rekel v dvomu:

»Ne verjamem.«

Gospod Valter se je pričel smejati, tudi dolgin se je smejal. Bilo je vendar čudno, kakšna razlika je bila v smehu obeh mož.

Iz njunega smeha je bilo mogoče popolnoma natanko ugotoviti, kakšna sta bila: eden dober, drugi gnusoba. Dolgin je, hvala Bogu, molčal. Gospod Valter je položil svojo roko na Mereyntyjevo ramo in rekel voljno:

»Kdo ve ... so nekateri ljudje, ki to morejo.« In s povdankom je pristávil: »Da jih lahko napiše, pošlje Bog ljudem najlepše sanje. Toda to so izvoljeni ...«

»Tako kot svetniki?« je vprašal mali deček zamišljeno.

»Tako kot svetniki, le nekoliko drugače.« je odgovoril pisatelj zagonetno. Vrč pa je zmajal z glavo rekoč:

»Kakšna vprašanja ti stavi včasih ta paglavec in kaj vse zna pripovedovati, človeku kar pamet zastane!«

»Ali si knjigo že prečital?« je vprašal gospod Valter.

»O ne, še dolgo ne.« je vzklkilil Mereyntyje poln prekipevajoče radosti, kajti iz načina, kako je gospod Valter vprašal, je mogel posneti, kaj namerava. In res se je tudi točno tako zgodilo, kajti rekel je:

»No, potem jo pa lahko vzameš s seboj!«

Mereyntyjejevo srce je zavriskalo od veselja. Kljub temu je rekel obotavljajoče:

»Kako pa naj jo potem zopet vrnem? ... Ah da ... Vrč ...«

»Ne,« ga je prekinila njegova ljuba Gospa, »ni ti je treba vrniti, ampak jo lahko kar obdržiš.«

Presenečen je pogledoval Mereyntyje zdaj enega, zdaj drugega. Tako velike sreče si ni mogel predstavljati.

»Obdržati?« je vprašal tiho in s tresočim se glasom, njegovi zmedeni pogledi pa so uhajali h knjigi, ki je ležala na mizici v kotu poleg okna.

»Da, lahko jo obdržiš, samo obljubiti mi moriš, da boš še prišel. Ali mi obljubiš?«

»Da ... ako me bo mati pustila, prav rad!« je vzklkilil Mereyntyje od navdušenja in veselja ves rdeč v glavo. Sklonila se je k njemu in ga poljubila, kar ga je tako zelo osupnilo, da se je zavedel šele, ko sta bila z Vrčem že daleč zunaj na polju in je pričel premišljevat, ako se je dovolj zahvalil za knežje darilo ...

(Dalje prihodnj.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Sklepi rudarske konference

Kakor smo v prejšnji številki sporočili se je vršila konferenca v Trbovljah dne 24. t. m. Konferenca, ki so se je udeležili zastopniki vseh treh strokovnih organizacij, zastopniki Delavske zbornice in zastopniki II. skupine, je izredno dobro uspešna.

Konferenca je ugotovila, da se mora vsled naraščajoče draginje staviti na merodajnih mestih zahteve po izboljšanju rudarskih prejemkov, reguliranju neodgovarjajočih akordnih postavk in ureditvi stanovanjskega vprašanja, ki je ravno v Trbovljah silno pereče.

Rudarska diskusija. Vsled nastale draginje in tozadavnega mezdnege gibanja, sklicuje podružnica ZRJ diskusijo o mezdnem gibanju za v četrtek, dne 29. julija ob 4. uri popoldne v »Delavskem domu«. Ker je diskusija velevažna, pozivamo v prvi vrsti vse člane organizacije, da se je sigurno udeležijo.

Vrnitev rudarskih otrok z morja. Pretekli teden se je vrnilo 40 rudarskih otrok po tritedenskem bivanju na morju. Otroci se v pretežni večini počutijo izredno dobro in so celo pridobili na teži, kar znači, da je bila oskrba dobra in nadzorstvo vestno. Pri razhodu v Trbovljah se otroci nikakor niso mogli ločiti od vodja kolonije s. Aliča Antona. To znači, da je bilo vodstvo kolonije v pravih rokah. Če iz zamemo par otrok, ki jim morská voda ni prijala, lahko rečemo, da je to bivanje na morju otrokom izredno koristilo. Da je pa bila tudi oskrba otrok vzorna in pohvale vredna, je zasluga ge. Lapornikove in g. Sušnika. Vestnost in trud vseh odgovornih faktorjev je najboljše priporočilo za prihodnost. Ob istem času je taborila ob morju, dalje proti jugu, druga kolonija otrok, ki so jo menda iz propagandističnih vidikov poslali krščanski politični faktorji.

Otroci iz te kolonije so pa pisali domov starišem, da bodo vsled slabe hrane morali stopiti v **gladovno stavko**. Kako je bilo v resnici tam doli, bomo imeli priliko še slišati, ker na sam dopis ne moremo osloniti svoje končne sodbe.

Zagorje ob Savi

Po raznih velikih prireditvah smo se sedaj nekoliko umirili. Zaposlenost pri rudniku je, razen na zunanem obratu, skoro 100 odstotna. Vendar rudarji še tudi s tem niso zadovoljni, ker je pa zopet draginja toliko večja. Najslabše se godi našim brezposelnim. Vse leto se že zanašajo na zaposlitev pri kopačju nove struge za Kotredešico, toda kakor izgleda, ne bo s tem letošje nič. V soboto so prišli brezposelni s Preske. Občina bo morala še nekaj več storiti, kakor pa samo reči: »Nimamo dela!»

Črna pri Prevaljah

Zborovanje sklicuje Podružnica Zveze rudarjev v nedeljo, dne 1. avgusta ob 9. uri popoldne v prostorih s. Kneza, na katerem bo poročal s. Arh o uredbi o sanaciji bratovskih skladnic. Rudarji, kakor tudi ostalo rudarsko delavstvo in žene rudarjev naj bi se zborovanja udeležili v čim večjem številu, da se na ta način seznanijo s svojim starostnim zavarovanjem. Na svidenje!

Št. Pavel pri Preboldu

Pri gradnji novih objektov v podjetju »Cosmanos« delajo vse betonske naprave brez zidarjev. G. ravnatelj Skael se je izrazil, da jim pride to cenejšje. Kakor povsod drugje, se tudi tu opaža težnja, da se dela brez kvalificiranih zidarjev. Zidar naj dela le dokler je vajenec, ko pa je izučen in bi moral dobivati večjo plačo, naj bo po mnenju omenjenih gospodov — brezposeln.

O španskih strahotah se tudi po naših krajih mnogo govori. Smelo lahko trdimo, da je 99 odst. prebivalstva odločno na strani junaškega španskega naroda in njegove legalne vlade. V Št. Pavlu fašizem nima tal, dasi imamo par simpatizerjev Mussolinija in Hitlerja. Ob začetku državljanske vojne v Španiji marsikomu ni bilo jasno za kaj prav za prav gre. Po enem letu so se široki sloji prepričali, da bje špansko ljudstvo plemenit boj za svobodo, zemljo in kruh. Sedaj vemo, da se z zmago španskega naroda nad tujimi zavojevalci približujemo tudi mi našemu cilju, ki je: vzpostavitev boljše človeške družbe, izgraditev socializma. Mimogrede omenjamo, da imamo šestpavelčani dva borca, ki se borita na strani španske legalne vlade. To sta brata Jelen iz Kaplje vasi.

Obiskovalci Mariborskega tedna, ki se bo vršil od 31. julija do 8. avgusta imajo pravico do polovične vozne v času od 29. julija do 10. avgusta. Pri odhodu kupijo na postaji vozni listek in železniško legitimacijo K 13 za Din 2. Železniške karte pri prihodu v Maribor ne smejo oddati.

Shakespearjevo dramo. »Sen kresne noči« bodo vprizorili prvič v soboto, dne 31. julija zvečer v mestnem parku.

Tekstilna industrija na VI. Mariborskem tednu bo razstavila v pritličju Cankarjeve šole. Razstavljeni bodo proizvodi tekstilne industrije tako, da bo na razstavi prikazan ves razvoj od surovin do najfinjših tkanin. Razstava tekstilne industrije na VI. Mariborskem tednu bo povsem vlemestna.

Ljubljana

Ljubljanski kolodvor.

Ljubljanski kolodvor bo še letos star 88 let Od tedaj ga bistveno niso izpremenjali. Prej zunaj mesta, se nahaja sedaj sredi mesta in odcepilne proge teko po mestu in ovirajo rast Ljubljane. Državna železnica namerava izvršiti nekaj izprememb, med tem bi premestili kurilnico v Šiško, čez Tyrševo cesto pa napravili celo dva tira. S tem bi se sedanje nepravilne prav nič ne popravile. Dve možnosti sta: ali da se kolodvor in železniški tiri poglobe ali pa da se poglobe ceste na prehodnih železnice. Če bi se poglobe ceste, bi nastalo polno rovov, ki so za promet neprijetni in tudi neestetični. Železniški tiri bi se pa lahko izpeljali pod cestami.

Poseben načrt je izdelal inženier Dimnik, ki zahteva odpravo kolodvorskih nedostatkov. Kurilnice morajo izven mesta, ranžiranje vlakov se mora vršiti tudi za-

naj mesta. Pereče je kolodvorsko vprašanje. Progi od Šmartinske ceste do šišenkega kolodvora, to je v dolžini 2300 m, se četa mesto v dva dela in imata le dva prehoda. Istotako je nerodna progá od kolodvora proti Viču.

Novo kolodvorsko poslopje bi ostalo približno tam, kjer je sedaj in ne bi bilo v iami. Imelo bi tri dvotirne perone in še tranzitne. Ranžirni kolodvor bi prišel v Moste in na Studenec, gorenjski kolodvor bi se opustil. Novi kolodvori bi pa bili v Klečah, na Viču in v Mostah. Preloženi bi bili tiri in železnica izpeljana za Rožnikom proti Viču. Anketa, ki se je vršila v Ljubljani, se je izrekla za sistem poglobitve železniških tirov. Preureditev bi veljala okoli 100 milijonov dinarjev. Inicijativa je dobra. Vprašanje je, kaj poroče železniška uprava...

Maribor

Usoda železničarskih razlik.

V poletju leta 1934 so se naši železničarji končno naveličali večnih prošenj in intervencij, s katerimi so prosjali za izplačilo razlik mezde, katero jim je železniška uprava dolgovala v Dravski banovini za celo leto od jeseni 1923 naprej. Ker vkljub neštetim obljubam raznim deputacijam železniška uprava teh razlik pri nas ni plačala, medtem, ko so jih po ostalih direkcijah že davno izplačali, so se naši železničarji odločili za tožbe. Takoj, ko so bile vložene tožbe, pa je železnica začela izplačevati razlike vsem tistim, ki so tožili, ker se v pravde ni hotela spuščati. Iz previdnosti so tožili najprej samo vpo-kojenci. Nekateri vpo-kojenci so čakali še naprej, ker si niso prav upali tožiti. Mislili so pač, da jim bo železnica le plačala, ko bo videla, da je že vložnih več tožb. A plačila le ni bilo in tako so tožili tudi ostali vpo-kojenci, in končno celo nekateri aktivni. Šele nato je železniška uprava plačala postopoma razliko vsem vpo-kojencem, celo s 5 odst. zamudnimi obrestmi za še dolgovala ostanke razlike. Končno so dobili izplačano razliko tudi aktivni železničarji, a ti že brez vsakih obresti.

Nato pa je nastal spor pred sodiščem radi razlike od 25. 8. do 25. 10. 1923, ker železnica večini za ta dva meseca razlike ni hotela plačati. Nadalje je železniška uprava odtrgala od teh razlik prispevke za bolniški fond celo vpo-kojencem, čeprav ti niso bili več člani bolniškega fonda, in torej tudi niso mogli več uživati dobrote od teh povišanih zneskov mezde pri bolniškem fondu. Isto je bilo z odtelgljaji za pokojninski fond. Končno je železnica odtogovala pri pošiljanju razlik še poštnino, čeprav bi morala železnica že davno vsem plačati to razliko, ko so bili železničarji še v službi, na roko in bi torej takrat ne imeli železničarji nobenih izdatkov za poštnino.

Po več kot triletnem pravdanju je sodnik sreskega sodišča v Ljubljani te dni začel izdajati pismene sodbe, s katerimi je

sodišče izreklo, da te tožbe sploh niso bile potrebne in dopustne, ker da je imela železniška uprava sicer dolžnost izplačati razlike, toda le — »po možnosti«, t. i., ko bodo poleg izpolnitve računsko-tehničnih postopkov odobreni za to potrebni krediti. Sodišče da se ni moglo prepričati, da bi bila leta 1934, ob času vložnih tožb, že podana možnost za izplačilo razlik in da bi bile te razlike že pred dejanskim izplačilom zapadle v plačilo. Sodnik se je torej 3 leta po vložni tožbi priključil mnenju tožene železniške uprave, da slovenski železničarji še tudi leta 1934 niso imeli pravice tožiti za mezdo, ki so jo zaslužili že leta 1923 in 1924, ter da bi lahko železniška uprava še čakala z izplačilom do — izpolnitve računsko-tehničnih postopkov, do odobrenja potrebnih kreditov, ki pa bi lahko bili odobreni morda tudi šele čez 10 ali celo čez 20 let. Cela vrsta železničarjev itak ni dočkala izplačila razlike po 11, letih, ampak je prej umrla, ter so se morale za razliko pravdati njihove vdove, otroci in drugi dediči. Mnogi med temi razlikarji so bili stari že 80 let in naj bi še naprej čakali!

Ravno tako je sodnik razsodil, da so bili upravičeni odtelgljaji za bolniški fond, poštnina, i. t. d., ker da je železniška uprava s pošiljanjvijo po pošti železničarjem prihranila pot in zamudo časa in s tem spore višje stroške.

Na podlagi te sodbe so bile po mnenju sodišča tožbe potem, ko je bila razlika v glavnem že plačana, v neskrbenem in skrčenem obsegu, povsem neutemeljene, in jih je moralo zavrniti. Proti tem sodbam žal pritožba ni dopustna, ker znašajo sporni zneski sedaj, po že izplačani razliki, pod 500 Din in v takih slučajih prizivi niso možni.

In tako moremo po več kot triletnem pravdanju za razlike povdariti, da imamo to vprašanje vsaj po 14. letih toliko rešeno, da je železnica razlike po vložnih tožbah izplačala

Izlet godbe Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencv v Rogoško Slatino.

Godba Glasbenega društva železniških delav. in uslužbencv je vkljub krutemu preganjanju njenih članov s strani fašistično navdahnjenih železničarskih prvakov zlasti v dobi šestojanuarske diktature, vzdržala in kljubovala neznosnemu pritisku. Niso jo mogle uničiti ne grožnje, ne premoštitve prvovrstnih godbenikov in tudi ne beg tistih, ki so v strahu za svoj obstoj in obstoj svoje družine zapustili njene vrste. Še vedno je ostala cela vrsta godbenikov, ki so z mnogo volje, truda in veselja ostati zvesti člani društva in pod res strokovnjaškim vodstvom kapelnika g. Schönherria, ohranili godbi prvovrstni sloves. Godba uživa danes med železničarji, kakor tudi v ostali javnosti velik ugled in število njenih prijateljev in simpatizerjev še vedno raste. To je pokazal tudi izlet v Rogoško Slatino, ki ga je priredila godba v nedeljo, dne 18. julija. Kljub slabo obeta-jočemu vremenu se ga je udeležilo skoro

400 oseb. V Rogoški Slatini je godba koncertirala na promenadi. Koncert je privabil vso publiko, ki se sedaj zbira v Rogoški Slatini, pa tudi domačine. Prenašala ga je celo ljubljanska radio postaja in je dosegel popoln uspeh. Izletniki so se vrnili zvečer, prav zadovoljni z uspehom svoje godbe in z željo v srcu, da naj bi se slični izleti še prirejali, ker utrjujejo duha skupnosti in solidarnosti, ki je posebno železničarjem tako potrebna.

Plenum obratnih zaupnikov in strokovnih funkcionarjev.

svobodnih strokovnih organizacij v Mariboru se bo vršil v nedeljo, dne 1. avgusta 1937 ob 9. uri popoldne v dvorani Delavske zbornice.

Dnevni red je važen. Udeležba je obvezna.

Krajevni Medstrokovni odbor.

Celje

K obisku sodnikov. Poročilo o posetu celjskih sodnikov pri tvrcki Westen moramo resnici na ljubo še toliko spopolniti, da je sicer tvrdka Westen gg. sodnikom po pregledu tovarne res ponudila, naj si vsakdo izbere za spomin kak predmet. Vsi gg. sodniki pa so to Westново ponudbo vljudno, a ravnotako odločno odklonili in ni hotel nikdo ničesar vzeti. Ravnotako so gg. sodniki odklonili Westnov ponudeni šampanjec. Postopanje tvrcké Westen je nadvse značilno in tudi za vsakega priprostega delavca dovolj razumljivo. Upamo, da bodo gospodje pri tvrcki Westen tudi razumeli in v bodoče znali primerno ceniti razmerje med nemškim kapitalom na naši zemlji in slovensko inteligenco, če že mislijo, da lahko nekaznovano gazijo zakone naše države za zaščito jugoslovenskega delavca.

Opozorilo! Pri raznih nesrečah, odpustih, izstopih iz službe, se večkrat ugotovi, da delodajalci niso zavarovali svojih delojemalcev pri OUZD. Posebno veliko je pritožb radi prepoznih in napačnih prijav. Vsled tega opozarjamo delavstvo, da po vstopu v delo povpraša pri izpostavi OUZD ali in v katerem razredu je prijavljeno v zavarovanje. Pojasnila daje tudi pisarna KMO v Delavski zbornici.

Ptuj

Klic po zdravih stanovanjih

Tudi v našem mestu je stanovanjsko vprašanje pereče. Na mestnem uradu se množe prošnje za stanovanja. Dobe se sicer v mestu večsobna stanovanja, komfortna, toda vsi vemo, kdo si jih more privoščiti. Občutno pa primanjkuje malih eno- in dvo-sobnih stanovanj.

Mnogo družin biva v nezdravih kletnih ali dvorišnih luknjah, kjer ni sonca in ne prepotrebne svežega zraka. Ali v takih okoliščinah kaj zaleže klic: »Čuvajte se tuberkuloze«? »Vse za zdrav narod«, se govori in piše, nič pa se ne stori za tiste, ki so pomoči najbolj potrebni.

Kakor v celoti, je tudi krajevno potrebna rešitev socialnega in stanovanjskega vprašanja. Kljub neugodnim gospodarskim razmeram bi se pri dobri volji vendar dalo kaj storiti.

Ali se ne bi moglo po vzgledu drugih mest tudi pri nas pričeti z zgradbo eno- in dvodružinskih hiš?

Nedvomno bi se našlo več interesentov, kateri bi mogli mesečno plačevati večji ali manjši znesek za hišice, katere si tako žele in jih na ta način v 10 do 20 letih izplačati, ako bi se našel kdo, ki bi jih zgradil?

Z oživitvijo gradbenega gibanja, ki bi zaposlilo vse delavoljne brezposelne v mestu in okolici bi bilo pomagano delavcem, pa tudi obrtnikom in trgovcem, saj tudi drugod, kjer jim je pri srcu splošni blagor, delajo na to, da se dvigne kupna moč konzumentov, kajti šele takrat je pričakovati izboljšanja gospodarskega položaja.

No in s časoma bi najemniki prišli do zdravih stanovanj, nekaterniki pa — kot rečeno — v doglednem času do lastnih domov.

Mogoče se bodo merodajni faktorji zavzeli za stvar, ki je v interesu splošnosti? **Več najemnikov.**

Vodeno mleko pijejo Mariborčani, kot je dognala od mestnega tržnega urada izvedena kontrola v času od 16. aprila do 30. junija. Preizkušnja mleka se je izvršila v 180 slučajih, v 86 slučajih je bilo ugotovljeno, da je bila mleku dolita voda. — Mleka popijejo meščani dnevno nekaj nad 12.000 litrov, ali komaj eno tretjino litra na glavo prebivalca. Spričo tako majhne porabe mleka res ni treba, da bi se ga še mešalo z vodo.

40 letnico

obstoja proslavi I. Delavsko kolesarsko osrednje društvo za dravsko banovino v Mariboru v soboto, dne 31. julija in nedeljo, dne 1. avgusta s prireditvijo akademije v soboto ob 8. uri zvečer v dvorani pri Renčlju na Pobrežju, klubsko dirko na 100 km naslednji dan in veselico pri Seifriedu na Tržaški cesti.

Dogodek, ki je vzbudil splošno pozornost: Ogromno zborovanje razrednih strokovnih organizacij, ki se ga je udeležilo preko 6000 delavcev in delavk, dne 4. julija v Zagrebu.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon št. 2324

Blum na vladi.

Marseille, 13. julija 1937.

Nepričakovana izprememba vlade ljudske fronte v Franciji je izzvala veliko vznemirjenje in nezadovoljstvo v vrstah socialistične stranke. To je pokazal tudi kongres v Marseillu. — Toda o tem pozneje.

Nad voljo stranke v demokracijah stoji volja ljudstva.

Da bi mogli splošni politični položaj v Franciji popolnoma razumeti, se moramo seznaniti z duševnim razpoloženjem raznih slojev prebivalstva. Oglejmo si najprej delavstvo. Njihovo razpoloženje se vidi najboljše, ako jih opazuje človek, kadar so zbrani v masah.

Ali bo prepustitev vodstva vlade ljudske fronte zmanjšala ugled in vpliv socialistične stranke in njenega prvaka? Kakšen bo odgovor množice na to važno in veliko politično izpremembo v Franciji? Kako bodo delavske množice pričakale Bluma, ko je prenehal biti predsednik vlade?

V velikem pristaniškem mestu Bordeaux (Bordo) na obali Atlantskega oceana imajo socialisti občino v svojih rokah. Posledica razcepa po vojni je bila, da se je enotno gibanje razšlo. Komunisti imajo svojo stranko. Socialistična stranka je poklicala s. Bluma, da pride v Bordeaux še dokler je bil predsednik vlade. Blum je prišel tja prvi teden po odstopu. Prišel je v politično silno razgibano mesto. Vsa javnost je z napetostjo pričakovala, kaj se bo ob tej priliki dogodilo. Ali bodo nezadovoljni člani stranke protestirali; ali se bodo nasprotniki lahko smejali na račun socialistov? Teden dni nato bo kongres v Marseillu, na katerem bo levica stavila zahtevo, da socialisti izstopijo iz vlade. Dogodki v Bordeauxu bodo odločilni za potek kongresa v Marseillu.

Bordeaux pomeni veliko iznenadenje za prijatelje in nasprotnike. Ves meščanski tisk je pretekli ponedeljek pisal poln ogorčenja: Kakšna predrznost! Menda je Blum pozabil, da ni več predsednik vlade? Zakaj se je izpremenila vlada, ako pa se ni doseglo, da bi Blum padel, ampak se ga hoče še povzdigniti? Časopisje ljudske fronte je pisalo polno navdušenja: Bojevno razpoloženje v masi ni padlo, ampak se je narobe še dvignilo! Blumova izjava v Bordeauxu:

»Politična modrost socialistov in republikanska vernost radikalov sta rešili demokracijo«.

je postala prepričanje širokih demokratsko mislečih ljudskih množic v Franciji.

Bluma so v Bordeauxu pričakali ne kot padlega in ponižanega predsednika vlade, ampak kot zmagovalca. Ogromne množice delavstva, mnogo večje kakor pa je število organiziranih socialistov, komunistov in radikalov, so prišle, da pozdravijo

velikega osvoboditelja množice iz velike socialne bede.

Vsi drugi politiki z desne in leve so samo govorili. Njihovi govori so bili

govori, ki učinkujejo za pol ure, njihove obljube so ostale neizpolnjene. Edino vlada dela je uspela, prva vlada ljudske fronte pod vodstvom socialistov je v enem letu resnične svobode prinesla: **omejitev dela na 40 ur tedensko, odpravo brezposelnosti, povišanje mezd, zlom delodajalske diktature v delavnicah, vrnitev odtegljavev, ki so jih utrpeli pri svojih plačah in penzijah uradniki, vpokojenci in invalidi, zmanjšanje dolgov in splošen dvig cen kmečkim pridelkom.** —

Milijarde so se razlile med delovno ljudstvo v enem letu Blumove vlade; zaposlitev se je povečala; svoboda in veselje sta se naselila v stanovanjih milijonov državljanov. In ko so kapitalistični izkoriščevalci, politični nezadovoljenci in pristaši sekt v naročju ljudske fronte mislili, da se jim je z intrigami posrečilo vreči predsednika vlade, ki je ogromno koristila delovnemu ljudstvu, so se morali prepričati, da je njegov ugled še celo porastel.

Stotisoč so ure in ure vzklikali Blumu po ulicah Bordeauxa, dokler se ni poslovil:

Vlado Blumu, vlado Blumu, vlado Blumu!

Velika delavska masa je odločno odgovorila na izpremembo, ki se je izvršila v Parizu. Sledila je svojemu življenjskemu instinktu. Prva vlada Leona Bluma je z izvajanjem velikih socialnih reform stvorila močno vez med širokimi delavskimi masami in socialistično stranko. Posledica je bila velik porast socialistične stranke in še posebej porast ugleda s. Bluma med delavci. Eden izmed razlogov za izpremembo vlade, pri nasprotnikih, kot pri zaveznikih, je bilo spoznanje,

da z uspešnim delom vlade ljudske fronte pod socialističnim vodstvom ustvarjata stranka in njen prvak, združenje ogromnih množic, ki bi bile v stanju izvršiti izpremembe, mnogo večje od onih, ki so se dotlej že izvršile. Zlasti je delovala zavest, da bi se te izpremembe mogle izvršiti ne oziraje se na dosedanje zaveznike socialistične stranke, ki se niso izkazali kot docela zanesljiva opora. Kapitalistični tisk je Bluma proglasil že za bodočega diktatorja Francije.

Sodrugí, člani glavnega strankinega odbora in uredništva »Populaire«, glavnega strankinega organa, ki so mi pripovedovali o svojih vtisih iz Bordeauxa, so bili zelo veseli uspeha. Toda še vedno je vladala negotovost, ali bo mogoče obvladati težkoče, ki so nastale iz novega položaja. Tako notranje kot tudi zunanje politične prilike nalagajo stranki, da popušča v nekaterih vprašanjih.

Blumu se v Bordeauxu ni bilo treba braniti. On je svetoval in podučeval: kako da je danes potreben kratek odmor v vladanju, da bi se lažje prebrodile gotove težkoče, med tem pa izvršile priprave za nadaljevanje zmagovitega pohoda in uresničenje zahteve: **Vlado Blumu! Izvesti odmor, prebrzditi finančne težkoče in grozeči mednarodni vojni spopad, pri tem pa ne izgubiti bojevitega duha in zaupanje množice** — to so težkoče, ki jih mora obvladati socialistična stranka s svojo modrostjo in njen kongres v Marseillu. Pozneje bomo videli, kako je tamkaj bilo.

(Dalje prihodnjic.)

40letnica društva delavskih kolesarjev za Slovenijo v Mariboru

Delavski kolesarji v Mariboru bodo dne 31. julija in 1. avgusta proslavili 40 letnico obstoja svojega I. Delavskega kolesarskega osrednjega društva. Ob proslavi te za delavske kolesarske sport in njegov razvoj pomembne obletnice se bodo zbrali v Mariboru delavski kolesarji iz raznih krajev Slovenije, da skupno manifestirajo za ideje delavskega sporta čigar cilj je pomagati pri uresničenju vzvišenih idej delavskega gibanja; uresničenju načela socialne pravičnosti in svobode.

Društvo je bilo ustanovljeno leta 1897 kot podružnica bivše graške centrale. Za predsednika je bil izvoljen s. Leopold Košuta, ki je ostal na svojem mestu tudi potem, ko se je društvo formiralo kot centrala delavskega kolesarskega sporta za Slovenijo pod imenom I. Delavskega kolesarskega osrednjega društva, in do 1. 1933. Od tega leta dalje pa mu predseduje agilni s. Edgar Perko.

V teku svojega delovanja je društvo ustanovilo več svojih podružnic in sicer: v Studenci, na Pobrežju, v Slovenski Bistrici, v Trbovljah,

v Hrastniku, v Zagorju in Litiji. Kakor je razvidno, je društvo z uspehom širilo idejo delavskega kolesarskega sporta in je brez dvoma dalo pobudo tudi za ustanovitev kolesarskih društev, ki so jih pokrenile posamezne delavske stroke.

L. 1907. je društvo razvilo svoj prapor.

Vendar društvo ni gojilo samo kolesarskega sporta, ampak je skladno svojemu stremljenju, da sport ni cilj, ampak samo sredstvo, vršilo tudi izobraževalno delo. Gojilo je dramatik, petje, godbo itd. Centrala je ustanovila 1. 1932 lastno godbo na fanfare.

V sportnem oziru je društvo odklanjalo gojenje rekorderstva, kar mu je v teku let odtujilo nekatere člane, ki so našli za svoje udeleževanje na polju rekorderstva več prilike v brezidejnem sportu. Namen delavskega kolesarskega društva pa je slej kot prej gojiti sport v množicah, sport, pri katerem lahko sodeluje ne samo izvežban posameznik, ampak vsak, ki ima kolo, ki hoče postati član delavske kolesarske organizacije ter se pridružiti tistim, ki goje duha skupnosti in solidarnosti.

Naši vrlí delavski kolesarji so ves čas svojega obstoja vršili svojo nalogo vzporedno z ostalim našim delavskim gibanjem. To smo imeli priliko ugotoviti vedno znova, povodom naših delavskih manifestacij in drugih prireditvev. Zato iskreno čestitamo našim vrlim delavskim kolesarjem k proslavi njihove 40 letnice, pozivajoč jih, da vztrajajo in vzgajajo naše mlade generacije sportnikov kot doslej!

Družnosti!

V ogledalu

Ljubljanski radio in obisk generala Nedića v Parizu. Zadnjih smo poročali kakšne je kvasil v ljubljanskem radio referat za zunanje politične zadeve (pri »Slovenecu«?) o Franciji. Zlasti smo opozorili na njegovo trditev, da je Jugoslavija prekinila svoje zveze s Francijo, ker se na njeno armado, razjedeno od revolucijonarnega duha, itak ne more zanašati. Sedaj pa je tega gospoda specialista za zunanje zadeve dementral sam »Slovenec«, ki je pretekli teden obsirno poročal o obisku šefa generalnega štaba iz Beograda generala Nedića v Parizu. Pri sprejemu je general Nedić govoril o pomoči Francije Srbiji med svetovno vojno, njeno podporo na mirovni konferenci in je zaključil: »Te moralne okoliščine so bistvene pomena v zvezi z globoko in trajno zajednico življenjskih interesov obeh naših dežel, in važne za ohranitev in konsolidacijo miru... Vendar o» ne prihajamo semkaj, da bi se posebej poudarili svojo vero v Francijo. To naše verovanje je vedno popolno in neomejeno... S Francijo se čutimo tako združene, da stiki navzlic razdalji ne potrebujejo za svojo ohranitev nobenih neposrednih zvez. Uživamo, da moremo vnovič videti Francijo in njeno slavno vojsko in občudovati njen sijajni in neprestani napredek... Gospodu specialistu za zunanja vprašanja v ljubljanskem radio preostaja sečaj samo še, da se od jeze razpoči. Poslušalci pa vedo, koliko smeje verjeti ljubljanski kukavici.

Modrijani, Prebitek čistih dohodkov držav. železnic za lansko leto znaša 143,8 milijonov dinarjev. »V istem času, ko se gospodarsko življenje v večini evropskih držav dviga, pa gre javno gospodarstvo v Franciji navzdol, kar dokazuje, da je gospodarski napredek v sleherni državi odvisen od gospodarske politike vlade, tako piše »Slovenec«. Blagor nam. Če bodo v Franciji izvedli za te modrijane, jih bodo gotovo poklicali v vlado. Le eno pozabljajo gospodje, ki se razumejo na državne finance (železnice v Franciji so pa zavrženi še lastni privatniki): da Francija plačuje svoje vojne dolgeve »da, la, lu, lu, lu, lu, lu, lu, lu, lu. Za kríz in svobodo... Franco se bori za zmago katoliške vere in kríza v Španiji, trdi katoliško časopisje in veste, kdo mu pomaga?« Razen legionarjev... še Arabci-Maročani. Njih je kakih 15.000 do 20.000 in jim je vojska šele pravi poklic (kakšna katoliška čednost! ubijanje, kaj ne?). So pa večini muslimani in so zelo verni.« (»Slovenec« št. 164).

VZAJEMNOST

Studenci pri Mariboru

Mladinski dan priredi »Vzajemnost« dne 15. avgusta 1937. — Vabimo vsa bratovska društva, kakor sodruga in sodružice.

Ruše

Prireditev »Vzajemnost« dne 18. t. in: je zelo lepo uspela. Kljub temu, da je do 2. ure pop. bilo izpód neba, se ruški sodruzi in sodružice nišo dali preplašiti, ampak so kljub temu prišli na vrtilo veselico pri Glaserju in napolnili prostorni vrt. Igrali so mladi tamburaši »Vzajemnosti«, vmes pa so zapeli pevci več narodnih pešmi. Ruška »Vzajemnost« živi in krepko diha ter bo postala kulturno središče našega delavstva.

V Guštanj pojdejo pevci naše »Vzajemnosti« s svojim pevovodjem s. Jančkom na prireditev ondotne »Vzajemnosti«, ki bo dne 15. avgusta. Vabimo sodruga in sodružice, da se nam priključijo.

Leše-Prevalje

Pozdrav novi podružnici v Prevaljah. Leška »Vzajemnost« pozdravlja prav srčno, da so se vzdubili tudi sodruzi v Prevaljah in ustanovili podružnico »Vzajemnosti«. — Izvoljeni odbor daje jamstvo, da bo delo uspešno. Glavno pa je, da bodo sodruzi složni, agilni, solidarni in požrtvovalni, tako odborniki kakor tudi člani. V »Vzajemnosti« naj vložijo vse svoje razpoložljive sile, ker le požrtvovalnost lahko nekaj ustvarja. Posebej pa apeliramo na celokupni odbor, da posveti svojo skrb vzgoji mladine, da ne bo izložena vplivom tuje vzgoje. Mladina bo v bodočnosti, ko odraste, prevzela našo dediščino, zato jo je treba že sedaj pritegniti k delu. Leška »Vzajemnost« želi posestrini v bližnjih Prevaljah mnogo uspeha in ji zagotavlja, da jo bo vedno podpirala.

mo našim vrlim delavskim kolesarjem k proslavi njihove 40 letnice, pozivajoč jih, da vztrajajo in vzgajajo naše mlade generacije sportnikov kot doslej!

Delavski pravni svetovalec

Plačevanje obresti (H. Šoštni).

Vprašanje: Brat mi je posodil nek znesek brezobrestno. Dolg sem mu že vrnil, sedaj pa naenkrat terjá obresti. Ali sem mu jih dolžan plačati, ali morem računati v pobot hrano, ki sem mu jo dajal, ko je prišel ob praznikih domov?

Odgovor: Če imate dokaze, predvsem priče, da je bilo posojilo dogovorjeno brezobrestno, obresti niste dolžni plačati, kakor tudi ne, če vam jih je kasneje odpustil in imate dokaze za to. Hrane, ki ste jo dajali bratu, ko je prišel za praznike domov, ne boste mogli računati v pobot, ker je bil vaš gost in bi sodišče smatralo, da ste mu hrano darovali.

Služba vratarja (Ormož).

Vprašanje: Bil sem vratar v tovarni, vendar pa je bila to moja postranska služba, več sem bil pa zaposlen z nadzorstvom

nad delavci, z vodstvom računov in pregledom porabljenega materiala, s kontrolo voznikov in podobno. Ali mi gre za to delc nagrada za nadure?

Odgovor: Če boste dokazali, da je bila Vaša pretežna zaposlitev, kakor gori navajate, vam bo sodišče priznalo nadure, ki jih boste dokazali.

Ali je mogoče dobiti delo v Franciji? (Ribnica na Poh.)

Vprašanje: Ali je mogoče, da dobim delo v Franciji?

Odgovor: Ze zadnjič ste lahko čitali v »Delavski Politiki«, da Francija še ne dovoli priseljevanja tujih delavcev. Izjemo tvorijo poljedelski delavci, ki v omejenem številu odhajajo v Francijo. Prijaviti se je pri Borzi dela v Mariboru, kjer boste dobili potrebne podatke, če prijave sploh še sprejemajo.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupijo največkrat pri naših inserentih!

Priporoča se **SPECERIJSKA TRGOVINA**
Delavski dom I.I.I.O.I.
Maribor. Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška c. 18, se priporoča cenj občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava, Bogata izbira modnega blaga.